

Chronić kulturę Indian Enawene Nawe

19 grudnia 2011

Rybacki rytuał Indian Enawene Nawe zamieszkujących stan Mato Grosso został wpisany przez UNESCO na listę niematerialnego dziedzictwa kultury, wymagającego natychmiastowej ochrony. Organ zależny od ONZ zaliczył tym samym rytuał Yäkwa do grona bezcennych skarbów ludzkości. Wcześniej ceremonię na listę krajowego dziedzictwa kultury wpisało także brazylijskie Ministerstwo Kultury.

Enawene Nawe co roku ponawiają praktyki rytualne Yäkwa, które są formą wymiany żywności między ludźmi i duchami. Mężczyźni i chłopcy budują na rzece skomplikowane drewniane tamy służące jako pułapki na ryby. Po złowieniu ryby są wędzone i transportowane do wioski. Po powrocie z obozów rybackich żywność jest wymieniana ze światem duchów za pośrednictwem złożonych obrzędów.

Tradycja Enawene Nawe jest obecnie poważnie zagrożona z powodu przedsięwzięć infrastrukturalnych i gospodarczych, deforestacji i budowy serii tam w dorzeczu rzeki Juruena. Rdzenni Mieszkańcy nie zostali prawidłowo skonsultowani przed

rozpoczęciem inwestycji: w ramach sprzeciwu wielokrotnie blokowali drogi, wkroczyli na plac budowy jednej z tam i zniszczyli elementy konstrukcji. Jeden z członków plemienia ostrzegł: „jeśli ryby zachorują i umrą, Enawene Nawe także umrą”. Przed tym samym Indianie ostrzegali w liście do ONZ wysłanym przed kilkoma laty. Stanowisko te wynika zarówno z przesłanek duchowych jak i kulturowo-gospodarczych. Enawene Nawe nie jedzą czerwonego mięsa, swoją dietę ograniczając głównie do ryb i płodów z drobnej uprawy.

W 2009 roku po raz pierwszy w rejestrowanej historii połowów Enawene Nawe zabrakło ryb, firma wznosząca hydroelektryczną konstrukcję została zmuszona do dostarczenia hodowlanych odpowiedników by rytuał Yäkwa mógł się odbyć.

W 1998 roku nielegalną drogę do terytorium Enawene Nawe wybudowała firma Gruppo Andre Maggi, jeden z największych producentów soi na świecie, z którą familijnie związany jest wieloletni gubernator stanu Mato Grosso a dziś brazylijski senator, Blairo Maggi. W czasie gdy Maggi pełnił funkcję gubernatora na stan Mato Grosso przypadało aż 48% deforestacji w brazylijskiej części Amazonii, współczynnik ten spowodowany był masowym rozwojem plantacji soi, a sam wieloletni proces wylesiania dotknął także ziemie Enawene Nawe.

W pierwszej dekadzie XXI wieku konsorcjum europejskich banków, w tym Rabobank, ING Bank, BNP Paribas, WestLB, Credit Suisse First Boston, Fortis, HSBC, przekazało na rzecz przedsiębiorstwa Gruppo Maggi serię pożyczek na łączną sumę 230 milionów dolarów, przyczyniając się niechybnie do dynamizacji sojowej inwazji w Mato Grosso.

Opracowanie: Damian Żuchowski

Zdjęcie: [Leo Wery](#)

Na podstawie: survivalinternational.org i Wiadomości Archiwalnych

Dla „Wolnych Mediów”